

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 17419

Tarih : 13.04.2026

43331

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Akın GÜRLEK** tarafından Anayasa'nın 98'inci. TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim **13.04.2026**.

Nevroz Uysal Aslan

Şırnak Milletvekili

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına uyulmaması ve ihlal kararlarının gerektirdiği yasal ve kurumsal değişikliklerin yapılmaması, Türkiye bakımından Bakanlar Komitesi önünde biriken açık dosyaların temel nedenlerinden biridir. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin 2025 yıllık raporuna göre Türkiye hakkında denetime gelen toplam dosya sayısı 4.558. kapatılan dosya sayısı 4.113'tür. Buna karşılık öncü kararların toplam sayısı 454 olup bunların yalnızca 311'i kapatılmış, 143'ü ise 31 Aralık 2025 itibarıyla Bakanlar Komitesi önünde beklemeye devam etmiştir. Aynı rapora göre 2025 yılı içinde Türkiye hakkında 69 yeni dosya daha denetime girmiştir. Bu tablo, Türkiye bakımından asıl sorunun tekrar eden dosyalarda değil, yapısal ihlalleri ortaya koyan ve icrası tamamlanmayan öncü kararlarda yaşandığını göstermektedir.

Bu öncü dosyalardan biri de Oya Ataman grubudur. Avrupa Konseyi kayıtlarına göre bu grup, barışçıl toplantı ve gösteri hakkına yönelik haksız müdahaleleri, gösterilerin dağıtılması sırasında aşırı güç kullanımını, gösterilere katılanlara yönelik idari para cezalarını ve diğer yaptırımları, ayrıca kötü muamele iddialarına ilişkin etkili soruşturma yürütülmemesi veya etkili başvuru yolunun bulunmaması sorununu kapsamaktadır. Türkiye'ye ilişkin 19 Eylül 2025 tarihli Avrupa Konseyi özetinde de Oya Ataman grubu, "barışçıl gösterilere katılanların kovuşturulması ve/veya bu gösterilerin aşırı güç kullanılarak dağıtılması; kötü muamele

iddiaları hakkında etkili soruşturma yürütülmemesi veya etkili başvuru yolunun bulunmaması" başlığı altında ve artırılmış denetim kapsamında açık dosya olarak gösterilmektedir.

Bakanlar Komitesi, Mart 2023 İnsan Hakları toplantısında Oya Ataman grubu hakkında bir ara karar kabul etmiş ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Türkiye bakımından bu alandaki kararlarının 15 yılı aşkın süredir incelendiğini, bunun da 70'ten fazla kararı kapsadığını hatırlatmıştır. Bu veri tek başına toplantı ve gösteri hakkına yönelik yerleşik ve yapısal bir müdahale düzeninden kaynaklandığını göstermektedir.

Bakanlar Komitesi'nin 10-12 Haziran 2025 tarihli 1531. toplantısında aldığı son kararda, bu yapısal sorunun sürdüğü açık biçimde ortaya konulmuştur. Komite, toplantı ve gösteri hakkının demokratik toplumun temellerinden biri olduğunu yeniden vurgulamış; 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadına tam uyumlu hale getirilmesi için yasal değişikliğin vazgeçilmez olduğunu, buna rağmen bu yönde hâlâ bir yasa değişikliği teklifinin hazırlanmadığını kayda geçirmiş ve Türkiye'yi 2911 sayılı Kanun'u Mahkeme içtihadına uygun biçimde değiştirmeye güçlü biçimde çağırmıştır. Aynı kararda, göz yaşartıcı gaz ve diğer kalabalık kontrol araçlarının kullanımına ilişkin düzenleyici çerçevenin uluslararası standartlarla tam uyumlu hale getirilmesi de istenmiştir.

Komite bununla da yetinmemiş; Türkiye'den, son beş yılda kolluk kuvvetlerinin göz yaşartıcı gaz ve diğer kalabalık kontrol araçlarıyla müdahale ettiği toplantı ve gösterilerin bağlamına, 2911 sayılı Kanun ihlali iddiasıyla gösteri katılımcıları hakkında her yıl açılan ceza ve idari soruşturma/kovuşturma ve verilen mahkûmiyet sayılarına, idari para cezalarının orantısız uygulanmasına ilişkin genel tedbirlere, barışçıl gösterilerin dağıtılmasında aşırı güç kullanımına karşı caydırıcılığın nasıl sağlandığına ve son beş yılda bu bağlamda kolluk personeline uygulanan disiplin yaptırımlarının sayısına ilişkin ayrıntılı bilgi istemiş; bu bilgilerin en geç Mart 2026 sonuna kadar sunulmasını talep etmiştir.

Bu bağlamda;

1. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları ve Bakanlar Komitesi'nin Oya Ataman grubu kapsamındaki kararları doğrultusunda, toplantı ve gösteri hakkına yönelik ihlallerin giderilmesi amacıyla Bakanlığınızca bugüne kadar hangi somut işlemler yapılmıştır?

2. Bakanlar Komitesi'nin 10-12 Haziran 2025 tarihli kararında açıkça işaret edildiği üzere, 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadına uygun hale getirilmesi amacıyla Bakanlığınız bünyesinde herhangi bir mevzuat değerlendirmesi, taslak hazırlığı veya kurumlar arası çalışma yürütülmekte midir? Yürütülmekte ise bu çalışma hangi aşamadadır?
3. Bakanlar Komitesi'nin tekrar eden çağrılarına ve 2023 tarihli ara kararına rağmen, 2911 sayılı Kanun'un Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadı doğrultusunda gözden geçirilmesine yönelik Bakanlığınızca bugüne kadar hangi somut adımlar atılmıştır? Bu kapsamda herhangi bir taslak, görüş, öneri ya da koordinasyon çalışması bulunmamakta ise bunun gerekçesi nedir?
4. Göz yaşırtıcı gaz ve diğer kalabalık kontrol araçlarının kullanımına ilişkin düzenleyici çerçevenin uluslararası standartlarla tam uyumlu hale getirilmesi için Bakanlığınız tarafından hangi kurumsal ve mevzuatsal adımlar atılmıştır?
5. Bakanlar Komitesi'nin talep ettiği üzere, son beş yılda kolluk kuvvetlerinin göz yaşırtıcı gaz ve diğer kalabalık kontrol araçlarıyla müdahale ettiği toplantı ve gösterilere ilişkin ayrıntılı bilgi Bakanlar Komitesi'ne sunulmuş mudur? Sunulmuşsa hangi tarihte sunulmuştur?
6. Yine Bakanlar Komitesi'nin talep ettiği üzere, 2911 sayılı Kanun'un ihlali iddiasıyla gösteri katılımcıları hakkında yıllara göre açılan ceza soruşturması, ceza kovuşturması, idari işlem ve mahkûmiyet sayıları nedir? Bu veriler Bakanlar Komitesi'ne iletilmiş midir?
7. İdari para cezalarının orantısız uygulanmasına ilişkin olarak Bakanlar Komitesi'nin özellikle işaret ettiği sorunlar karşısında, Bakanlığınız hangi genel tedbirleri planlamış veya uygulamaya koymuştur?
8. Barışçıl gösterilerin dağıtılmasında kolluk görevlilerinin aşırı güç kullanımını caydırmak için mevcut mekanizmalar nelerdir? Son beş yılda bu bağlamda kolluk personeline uygulanan disiplin yaptırımı sayısı kaçtır? Bu bilgi Bakanlar Komitesi'ne sunulmuş mudur?
9. Bakanlar Komitesi'nin Mart 2026 sonuna kadar talep ettiği bilgilerin tümü süresinde sunulmuş mudur? Sunulmamışsa gerekçesi nedir?
10. Oya Ataman grubunun artırılmış denetim altında bulunması ve bu grubun Türkiye bakımından 15 yılı aşkın süredir, 70'ten fazla AİHM kararını kapsayacak şekilde izlenmesi karşısında, Bakanlığınız bu tabloyu toplantı ve gösteri hakkına ilişkin yapısal bir sorun olarak görmekte midir?

11. Bakanlığınız, toplantı ve gösteri hakkının korunması, aşırı güç kullanımının önlenmesi ve etkili soruşturma standartlarının sağlanması amacıyla kamuoyuna açık. takvimlendirilmiş ve ölçülebilir bir eylem planı hazırlamakta mıdır?